

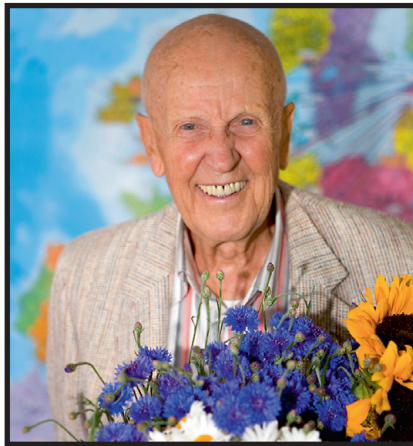
In memoriam professor Jüri Kaude

06.07.1921–01.01.2013

Selle aasta esimene päev tõi kurva teate radioloogia *Grand Man*'i Jüri Kaude surmast. Professor Jüri Kaudel on kaalukaid teeneid meditsiini arengus Saksamaal, põhjamaades, USAs ja Eestis. Oma mitmekülse ja pingelise töö kõrval hoidis ta tihedaid sidemeid Eestiga, tema häid nõuandeid ja hoolt on saanud nautida mitme põlvkonna radioloogid, kõik suuremad radioloogiaüksused Eestis, ja mitte ainult nemad.

Jüri Kaude sündis 6. juulil 1921 Tartus, kus möödus ka tema lapsepõlv ja noorusaastad. Pärast H. Treffneri gümnaasiumi lõpetamist õppis ta aastatel 1942–1944 Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas. Eestist lahkumise järel jätkas ta arstiõpinguid Giesseni (1944–1945) ja Kieli (1945–1948) ülikoolis, millele järgnes internatuur Hambornis Lääne-Saksamaal (1948–1949). Jüri Kaude omandas rikkaliku kliinilise kogemuse, töötades arstina ÜRO põgenikeorganisatsiooni teenistuses (1949–1956) ning mitmete Rootsi haiglate radioloogia, sisehaiguste, psühhiaatria ja lastehaiguste osakondades ning jaoskonnaarstina (1956–1962).

Aastatel 1962–1967 spetsialiseerus dr J. Kaude diagnostilise radioloogia erialale Lundi ülikoolihaiglas. Tema silmapaistvad erialased oskused ja võimed ning rikkalik kliiniline kogemus panid aluse kiirele ja edukale karjäärile akadeemilise radioloogia valdkonnas. Ta töötas Florida ülikoolihaigla külalisprofessorina Gainesville'is (1967–1969), dotsendina Lundi ülikoolihaigla radioloogiaosakonnas (1969–1971), radioloogiaprofessorina Gainesville'is (1971–1992). Dr J. Kaude oli Florida ülikooli radioloogia emeriitprofessor 1992. aastast kuni surmani. Ta on töötanud lühikest aega külalisprofessorina mitmes ülikoolis Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Ameerikas, Euroopas, Austraalias ning Uus-Meremaal.



Jüri Kaude on kaitsnud kaks doktoritööd: 1952. aastal Kielis nakkushaiguste erialal ning 1967. aastal Lundis radioloogia erialal. Euroopa ja Põhja-Ameerika meditsiiniajakirjades on avaldatud 340 Jüri Kaude teaduspublikatsiooni, peamiselt diagnostilise kuvamise valdkonnas. Ta on olnud mitmete teadusfoorumite president ja eksperdikomisjonide liige, aga samuti 13 riikliku või rahvusvahelise seltsi ja organisatsiooni liige. J. Kaude oli Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistlane.

Lahkunul oli oluline roll Rootsi, Soome ja Eesti radioloogia arengu suunamisel, akadeemiliste struktuuride kujundamisel nendes riikides ning andekate radioloogide ettevalmistamisel akadeemiliseks karjääriks. Ta oli radioloogiaprofessorite valiku eksperdikomisjoni liige Tampere ja Helsingis. 1990. aastate lõpul, kui Tartus suleti diagnostilise radioloogia professuur, aitas ta korraldada noorema põlvkonna Eesti radioloogide ettevalmistamist akadeemiliseks karjääriks, otsides ja esitledes samal ajal Tartu Ülikoolile väarikaid kandidaate radioloogiaprofessori pidamiseks.

Radioloogia areng Eestis oli Jüri Kaude erilise tähelepanu all. Vaheleht taasiseseisvumise järel juhtis ta oma publikatsioonides maailma radioloogiaavalikkuse tähelepanu

Eesti radioloogia arenguvajadustele, aga asus kohe ka ise nende vajaduste täitmise korraldamisele, eeskätt vahendades radioloogiaoskusteavet.

Teenete eest Eesti tervishoiu edendamisel andis Eesti Radioloogia Ühing Jüri Kaudele tammepärja ning Kõrghetke ordeni.

Oma meenutusraamatus kirjutas Jüri Kaude: „Olen ma rahul oma möödunud aastate tööga ja on must midagi kasu olnud? Päris rahul ei saa ju kunagi olla, aga pisut kasu on must ehk olnud. Mu Lundi-aegsetest residentidest said 5 professoriteks Skandinaavias. Floridas olen aidanud välja õpetada üle 100 radioloogi. Mu 340 avaldatud töös leidub ehk mõndagi, mis kedagi on tiivustanud või aidanud. Aga kõige rohkem on mind rõõmustanud radioloogia areng Eestis.“ („Radioloogia minu elus. Mõtteid ja meenutusi“, Tartu 2007, lk 20).

Jüri Kaude aktiivne tegevus radioloogina kestis kõrge vanuseni ning alles paaril viimasel aastal keeldus ta Gainesville'i kolleegide tungivatest töökutsetest. Naljatlades ütles ta viimastel aastatel mitu korda, et Eesti radioloogia on seisus, kus ka temal oleks soov nüüd siin radioloogina töötada – kui oleks elu ja tervist. Kahjuks ei olnud sellel soovil määratud täituda.

Eesti radioloogid, ka kõik temaga kokku puutunud teised kolleegid ja kultuuriinimesed jäävad Jüri Kaudet meenutama kui erakordselt helget, optimistlikku, energilist ja tegusat tulevikku vaatavat isiksust, kelle tarkus ja pühendumus jääb eeskujuks üle põlvkondade. Jüri Kaude soovi kohaselt puistatakse tema tuhas-tatud põrm maailmamerre tema elutee kaaslaste kodurannalt Fort Lauderdale'is Floridas.

Eesti Radioloogia Ühing
Eesti Nuklearmeditsiini Selts
sergei.nazarenko@regionaal-
haigla.ee